

Enstitüsü : Sosyal Bilimler
Ana Bilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Programı : Yüksek Lisans
Tez Danışmanı : Yard. Doç. Dr. Hacer GÜLŞEN
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Eylül 2008

KISA ÖZET

PEYAMİ SAFA'DA DEJENERE TOPLUM

Cenk ŞİRİNOĞLU

Cumhuriyet Devri'nin önemli yazarlarından birisi olan Peyami Safa'nın bu tez içerisinde öncelikle doğup büyüdüğü, kendisini yetiştirdiği sosyal ve edebî çevre tanıtılmaktadır. Daha sonra edebiyat hayatına girişi, sanat anlayışı ve romancılığı üzerinde bilgi verildi. Bu kısım Peyami Safa'yı hem şahsî hem de edebî yönünü keşfetmemiz açısından mühimdir.

Tezin beşinci kısım diye kabul edilen bölümünde ise yazarın bilhassa Mahşer, 9. Hariciye Koğuşu, Yalnızız, Fatih-Harbiye, Matmazel Noraliya'nın Koltuğu ve Bir Tereddüdün Romanı isimli eserlerindeki sosyal meseleler üzerinde yoğunlaşmaya çalışılmıştır. Romanlarda doğrudan sosyal sorunlara geçilmeden kısaca anafikirleri ve özetleri de verilmiştir. Özellikle dipnot olarak belirtilen Peyami Safa'nın sosyal meseleler üzerindeki yorumları esas amacımı gerçekleştirmem bahsinde bana son derece faydalı olmuştur.

Romanlarda en çok dikkati çeken özellik öncelikle bir psikolojik roman özelliği taşıyarak sonradan sosyal roman olma niteliğinin ağır basıyor olmasıdır. Ele aldığım romanlardan yola çıkarak şunu söyleyebilirim ki yazar sürekli olarak Avrupa'nın yanlış algılandığı ve bu sebepten ötürü de toplumda ortaya çıkan dejenere tiplerin gelenek ve göreneklerimizde yıkılmasında büyük bir etki gösterdiğini vurgulamaktadır. Bu kişilerin sürekli olarak Doğu'yu kötümser bir tavırla eleştirmeleri ve kendi benliklerini yok saymaları Birinci Dünya Savaşı sonrası Türk toplumunun ne kadar ciddi bir sorunla ya da başka türlü bir ifadeyle hastalıkla iç içe olduğunu okuyucuya anlatmaya çalışmıştır.

Anahtar Sözcükler: Peyami Safa, Dejenere Toplum, Cumhuriyet Dönemi
Türk Edebiyatı, Roman, Sosyal Meseleler

Bilim Dalı Sayısal Kodu:

University : İstanbul Kültür University
Institute : Institute of Social Sciences
Department : Turkish Language and Literature
Programme : Turkish Language and Literature
Supervisor : Yard. Doç. Dr. Hacer GÜLŞEN
Degree Awarded and Date : MA - September 2008

ABSTRACT

DEGENERATE SOCIETY FROM PEYAMI SAFA

Cenk ŞİRİNOĞLU

In this thesis, primarily birth place and social and literary environment of Peyami Safa is described who is one of the most important writers of Republic Period. After this introduction, focus will be on his entry to the literary world, his understanding of art and writing. This part is important in terms of exploring Peyami Safa's both personal and literary side.

On the 5th part of the thesis, it's majored on social matters in writer's novels such as Mahşer, 9. Hariciye Koğuşu, Yalnızız, Fatih-Harbiye, Matmazel Noraliya'nın Koltuğu and Bir Tereddüdün Romanı. Before focusing on the social matters, main theme and short summary of the novels are given. Especially Peyami Safa's comments on social matters which are specified as the footnote, was extremely valuable in realizing my main purpose here.

In his novels the feature which attracts the most attention is; at first his novels carry psychological characteristics, while afterwards they become novels with social attributions intensely. What I can add here according to the novels I handled is writer constantly focuses on how Europe is misperceived and that's why degenerated type of people emerged in the society plays a big role in breaking our traditions. Peyami Safa tired to explain that Turkish society after the 1st World War is face to face with a big trouble or in another words surrounded by disease because of these people who are criticizing the East with negative approach and who ignore their own individualism.

Key Words : P. Safa, Degenerated Society, Republican Period Turkish Literature, Novel, Social Matters

Science Code :